

Total No. of Printed Pages—4

5 SEM TDC DSE COM (CBCS) 501 (GR-II)

2 0 2 3

(November)

COMMERCE

(Discipline Specific Elective)

(For Honours and Non-Honours)

Paper : DSE-501 (Group—II)

(**Industrial Relations**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নির্দেশানুসৰি তলত দিয়াসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 8

Answer the following as directed :

(a) ঔদ্যোগিক সমস্কৰ দুটা উদ্দেশ্য লিখা। 2

Write two objectives of Industrial Relations.

(b) এজন কৰ্মচাৰীক নিষেধ কৰাটো তলাবন্ধ বুজায়। 1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Prohibiting an individual employee is known as lockout.

(Write True or False)

(2)

- (c) ঔদ্যোগিক সমস্বৰ পৰিস্থিতিসমূহ শ্রম আৰু নিয়োগ
মন্ত্ৰালয়ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। 1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Ministry of Labour and Employment
looks after the Industrial Relations
situations in the country.

(Write True or False)

- (d) ঔদ্যোগিক সমস্বৰ পদ্ধতিগত দৃষ্টিভঙ্গী কোনে
আগবঢ়াইছিল? 1

Who developed the systems approach to
Industrial Relations?

- (e) কৰ্মচাৰী আৰু গ্ৰাহকৰ সম্পৰ্কক ঔদ্যোগিক সমস্বৰ
পৰিসীমাৰ অন্তৰ্গত নহয়। 1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The scope of Industrial Relations does
not include employee and customer
relations.

(Write True or False)

- (f) মধ্যস্থতাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা। 2
Mention two characteristics of
arbitration.

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : 5×4=20

Write short notes on (any four) :

- (a) ঔদ্যোগিক শান্তি
Industrial Peace
(b) ধৰ্মঘটৰ প্ৰকাৰ
Forms of Strike
(c) সামূহিক দৰদাম
Collective Bargaining

(3)

- (d) কনচিলিয়েশ্বন
Conciliation
(e) অনিয়মমাফিক ধৰ্মঘট
Unjustified Strikes
(f) বিন-বিন নিগ'চিয়েশ্বন
Win-win Negotiation

3. (a) ঔদ্যোগিক সমস্বৰ বুলিলে কি বুজা? ভাল ঔদ্যোগিক
সমস্বৰ তাৎপৰ্যসমূহ আলোচনা কৰা। 3+10=13
What is meant by Industrial Relations?
Discuss the significances of good
Industrial Relations.

অথবা / Or

- (b) 'গোলকীয়কৰণৰ পৰিৱৰ্তিত অৱস্থাত ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক
সমস্বৰ'ৰ ব্যাখ্যামূলক টোকা লিখা। 13
Write an explanatory note on 'Industrial
Relations in India in post-globalization
era'.

4. (a) 'চৰকাৰৰ নীতিসমূহ আৰু ঔদ্যোগিক সমস্বৰ'ৰ ওপৰত
এটি চমু টোকা লিখা। 13
Write a brief note on 'Government
policies and Industrial Relations'.

অথবা / Or

- (b) ঔদ্যোগিক শান্তিৰ ক্ষেত্ৰত শ্রম নীতিসমূহৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা
কৰা।
Assess the role of labour policies in the
maintenance of industrial peace.

5. (a) The Industrial Disputes Act, 1947
আইনত উল্লেখ কৰা অনুযায়ী 'strikes' আৰু
'lockout'ৰ সংজ্ঞা কি? Strike/ধর্মঘট আৰু
lockout/তলাবন্ধৰ এটি তুলনা দাঙি ধৰা। 4+9=13

Define 'strikes' and 'lockouts' as used in
the Industrial Disputes Act, 1947. State
the comparison between strikes and
lockouts.

অথবা / Or

- (b) ঔদ্যোগিক মতানৈক্যৰ কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহ
আলোচনা কৰা। 6+7=13

Discuss the causes and consequences
of industrial conflicts.

6. (a) ভাৰতত ঔদ্যোগিক বিবাদৰ প্ৰতিৰোধ আৰু নিষ্পত্তিৰ
ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা। 13

Explain briefly the machinery of
prevention and settlement of industrial
disputes in India.

অথবা / Or

- (b) মীমাংসা (Negotiation) বুলিলে কি বুজা? ঔদ্যোগিক
বিবাদ নিষ্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰত মীমাংসাৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।
3+10=13

What do you mean by negotiation?
Explain the significance of negotiation
in the settlement of industrial disputes.

★★★